

Špedicija

<https://www.vtsurosevac.com/moodle/course/view.php?id=25>

Predmetni nastavnik:

Dr Nebojša Vasić, prof. struk. stud.

E-mail: nebojsa.vasic@akademijakm.edu.rs

Literatura

- https://kuppdf.net/download/spedicija-ftn-ns_58c5c2cfdc0d60974d339034_pdf
- M. Kilibarda, M. Andrejić i V. Pajić, *Špedicija i međunarodna logistika*, Saobraćajni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2023.

10. SAJAMSKI POSLOVI

- Poslovi oko prijema i smeštaja sajamskih eksponata i njihovo vraćanje nakon završetka izložbe (sajma) imaju specifičan karakter i prilično se razlikuju od standardnih špediterskih poslova kod uvoza i izvoza robe.
- Sajamski poslovi se, uglavnom, mogu razvrstati u četiri grupe (skupa) poslova i to:
 - akvizicija,
 - prijem i smeštaj eksponata na izložbena mesta,
 - pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe,
 - obračun troškova i fakturisanje.

10. SAJAMSKI POSLOVI

- Poslovima na sajmu (izložbi) može se baviti svaki špediter koji je registrovan za obavljanje takvih poslova.
- Špediterska preduzeća koja se tim poslovima bave imaju posebnu organizaciju za obavljanje tih poslova koja obuhvata opsluživanje jednog sajma, ili pak opsluživanje svih odnosno određenih sajmova u našoj ili nekoj drugoj zemlji.
- Pojedini sajmovi sklopili su sa nekim špediterima posebne ugovore prema kojima ti špediteri imaju status službenog (oficijelnog) špeditera tog sajma.

10.1. Akvizicija

- S obzirom na to da se špeditersko poslovanje na sajmovima odvija **na osnovu fiksnih tarifa** koje važe za sve špeditere na dotičnom sajmu, prilikom akvizicije - po pravilu - ne dolazi u obzir pridobijanje poslova na osnovu eventualno ponuđene niže cene usluga.
- Poslovi se dobijaju isključivo na osnovu solidnosti u obavljanju sajamskih poslova, kao i putem ličnih kontakata, odnosno dostave uputstava kako i na koju adresu treba slati izložbenu robu.

10.1. Akvizicija

- Pojedini međunarodni špediteri koji imaju organizovanu sajamsku delatnost u posebno oformljenim filijalama-poslovnica u sajamskim centrima naše zemlje, u svoju organizacionu šemu uključuju i posebnu organizacionu celinu za istraživanje tržišta (marketing).
- Postoji nekoliko načina vođenja akvizicija, a najčešći su:
 - pismeni kontakti sa dostavljanjem odgovarajućih propratnih propagandnih materijala,
 - direktni usmeni kontakti posećivanjem inostranih partnera ili njihovih zastupnika u našoj zemlji.

10.1. Akvizicija

- *Primer: Ako neki naš špediter koji se bavi sajamskim poslovima npr. na Beogradskom sajmu želi akvizirati poslove npr. za Jesenjski beogradski sajam, on mora već u rano proleće početi akvizicionu kampanju. Zato će od uprave sajma pribaviti spisak izlagača koji će na jesen izlagat ina pomenutom sajmu te će, na osnovu toga, posebnim pismima ponuditi izlagačima svoje usluge, pri čemu će im ujedno dati i uputstva na koga i kako da adresiraju dostavu svojih izložbenih eksponata.*

10.1. Akvizicija

- Na sajmu (izložbi) može se strana roba izložiti, bilo da je prispela neposredno iz inostranstva ili iz konsignacionog skladišta odnosno carinskog skladišta, ili da je privremeno uvezena na neki drugi način.

10.2. Prijem i smeštaj eksponata na izložbena mesta

- Odmah po prelasku carinske linije, ulazna carinarnica stavlja izložbenu robu pod carinski nadzor i upućuje je carinarnici na sajmu (kod nas, u Beogradu, to je: Carinska ispostava „Sajam“ ili Carinska ispostava Beogradski sajam).
- Sva ostala izložbena roba (iz konsignacionih i drugih skladišta) upućuje se na sajam na osnovu posebnog rešenja carinarnice, uz prethodnu molbu zainteresovanog izlagača.
- Roba koja je prispela na područje gde se održava sajam (izložba) prijavljuje se carinarnici na osnovu prispele dokumentacije koja je prati, kako bi mogla biti postavljena na određeno izložbeno mesto.

10.2. Prijem i smeštaj eksponata na izložbena mesta

- Isprava kojom se odobrava istovar robe iz prevoznog sredstva je **prijava za uvoz i provoz robe** koju podnosi sajamski špediter, a overava carinarnica na sajmu.
- Nakon istovara robe i sređivanja potrebne carinske dokumentacije (proforma-faktura itd.), špediter **podnosi** carinarnici **JCI** za sajamsku robu u dva primerka i istom **razdužuje carinsku prijavu**.
- U JCI za sajamsku robu upisuju se detaljni podaci o izložbenoj robi prema rubrikama, a po potrebi treba priložiti specifikaciju, prospekte i sl.

10.2. Prijem i smještaj eksponata na izložbena mesta

- Nakon podnošenja carinarnici JCI za sajamsku robu carinski radnik, uz prisustvo carinskog referenta špeditera, vrši carinski pregled kontrolišući prispelu robu na izložbenom štandu i upoređujući je sa podnetom JCI.
- Svojim potpisom carinski radnik potvrđuje da podaci u JCI odgovaraju stvarnom stanju prispele robe, te jedan primerak JCI zadržava, a drugi vraća njenom podnosiocu.
- Budući da je sajamski špediter preuzeo od carinarnice uvozne eksponate i obavezao se da će ih vratiti nakon izlaganja, on ih predaje izlagaču uz potvrdu prijema.

10.2. Prijem i smeštaj eksponata na izložbena mesta

- Ekspoziti se mogu raspakivati na samom izložbenom mestu ili van tog mesta, zavisno od vrste ekspozita. Isto tako od prirode ekspozita zavisi da li će se za njegov smeštaj na odgovarajuće izložbeno mesto morati koristiti dizalica ili neko drugo tehničko sredstvo.
- U svakom slučaju, sajamski špediter mora imati na raspolaganju potrebna tehnička sredstva i uvežbanu radnu snagu koja je specijalizovana za poslove takve vrste.

10.2. Prijem i smeštaj eksponata na izložbena mesta

- Nije dovoljno da sajamski špediter samo dostavi eksponat na izložbeno mesto, već mora biti stalno na raspolaganju izlagaču za svo vreme trajanja sajma.
- Naime, možda se ukaže potreba da se eksponat u toku izlaganja premestiti na drugo mesto, ili je to potrebno učiniti radi demonstracije i sl., te će špediter morati pomoći da se to uradi.
- Poželjno je da radnici špediterskog preduzeća budu u izvesnom smislu uniformisani (posebne kape, znakovi na odelu i sl.) da bi ih izlagači mogli sa lakoćom identifikovati.

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- Najteži momenti u špediterskom poslu na sajmovima dolaze odmah po zatvaranju sajma.
- Dok je pri dolasku izložbena roba stizala postepeno i u dužem periodu, nakon zatvaranja sajma svi izlagači po pravilu žele što pre otpremiti svoje eksponate sa sajma.
- Da bi sajamski špediter mogao uspešno izvršiti takve mnogobrojne naloge, on mora raspolagati sa odgovarajućom uvežbanom radnom snagom, dizalicama, većim brojem raznovrsnih vozila i dobrom organizacijom rada.

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- Nakon pakovanja eksponata obavlja se drugi carinski pregled u toku kojeg carinski radnik mora utvrditi identitet robe te da li prispela količina sajamske robe odgovara ovoj na završetku sajma, ili je neka možda utrošena, podeljena i sl.
- Nakon obavljenog pregleda, stavljajući svoj potpis, carinski radnik omogućuje sajamskom špediteru da pređe na obradu sledeće faze rada, tj. razduženje JCI za sajamsku robu, postupajući po dispoziciji vlasnika izložbene robe.

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- Što se tiče carinskih propisa, carinarnica je na sajmu zadužila špeditera sa celokupnom uvoznom izložbenom robom koju je taj špedter prijavio.
- Prema tome, da bi se špeditersko preduzeće oslobodilo odgovornosti za izložbenu robu, takva mora biti ili vraćena u inostranstvo ili uvezno ocarinjena, odnosno smeštena u konsignaciono skladište, smestište, carinski magacin ili stovarište ili u carinska skladišta.
- Podnosilac JCI za sajamsku robu dužan je to uraditi u roku od 6 meseci od dana zatvaranja sajma (izložbe).

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- Ako je strani eksponat prodat, pre stavljanja u slobodan promet mora biti uvezno ocarinjen.
- U tom slučaju uvezno carinjenje se obavlja na osnovu JCI koja se sastavlja i podnosi isto kao i kod svakog redovnog uvoza i sa istim priložima (prijava o zaključenom poslu, faktura itd.).
- JCI sastavlja, po pravilu, sajamski špediter po nalogu svog komitenta.

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- **Ako strani eksponat treba vratiti u inostranstvo,** sajamska špedicija podnosi za to carinarnici na sajmu zahtev, uz prilog primerka odnosne JCI za sajamsku robu i otpremnih (prevoznih) dokumenata. Carinski organ evidentira vraćanje robe u inostranstvo i sastavlja **carinsku popratnicu**. Popratnica prati pošiljku do izlazne pogranične carinarnice, koja na kuponu popratnice potvrđuje carinarnici na sajmu da je roba izašla iz zemlje.
- Ukoliko se izložbena roba upućuje u konsignaciono skladište, carinska skladišta ili carinsko smestište, upućivanje se vrši na osnovu carinske popratnice.

10.3. Pakovanje i otprema eksponata nakon izložbe

- Carinarnica koja vrši nadzor nad tim skladištima (smestištima), na kuponu popratnice potvrđuje prijem carinske robe.
- Kao i za izložbenu robu, isti postupak se analogno primenjuje u svim fazama i na predmete privremeno uvezene radi uređivanja sajamskih (izložbenih) prostorija.

10.4. Obračun troškova i fakturisanje

- Za rad na sajmovima špediteru pripada nagrada na osnovu posebne tarife za špeditorske usluge na međunarodnim sajmovima, samostalnim i specijalnim izložbama i sličnim priredbama u našoj zemlji.
- Sajamski špediter je dužan fakturisati troškove i usluge inostranom izlagaču u valuti njegove zemlje, ako je ona konvertibilna, u protivnom u USD ili nekoj drugoj konvertibilnoj valuti.
- Preračunavanje u stranu valutu vrši se na osnovu službenog kursa Narodne banke.

10.4. Obračun troškova i fakturisanje

- Nakon otpreme eksponata sa sajma i fakturisanja završava se rad na toj poziciji, te se pozicija zaključuje i odlaže.
- Posao na sajmu može biti unosan za sajamskog špeditera jer su tarife prilično visoke.
- Međutim, taj je posao naporan, jer se obavlja u relativno vrlo kratkom vremenu.
- Funkcija sajamskih poslova mora imati dovoljno uvežbanih kadrova, a naravno da treba da ima na raspolaganju potrebna transportna sredstva (kamione, viljuškare, dizalice).
- Takođe mora imati dobre telefonske i druge komunikacione veze, što je od velike važnosti.
- Za dobro i efikasno obavljanje poslova mora raspolagati kadrovima koji govore svetske jezike.

HVALA.